

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Kion Diras la Biblio pri Bono kaj Malbono? — Vivante Ĝin · Skribaĵoj de KJV kun Numeroj de Strong

VIVI ĜIN · LA MARŜO KUN DIO — KRIPLIRI, MARŜI, KURI, FINI

Bono kaj Malbono — Fundamenta Biblia Doktrino

MALFERMA VORTO

Bono kaj malbono ne estas nur io por koni. Ĝi estas vojo por marŝi. Infano ne lernas marŝi en unu tago: unue li rampas per manoj kaj genuoj; poste lia patro prenas lin je la brakoj kaj instruas lin marŝi; poste li marŝas sola; poste li kreskas, kaj li kuras. Kaj tiu, kiu bone kuras, kuras vetkuron, kaj la vetkuro havas finon, kaj ĉe la fino aŭ falo aŭ celatingo. En la malnova lingvo du malgrandaj vortoj portas la tutan aferon: towb (H2896, bona) kaj ra (H7451, malbona). En la nova lingvo estas kvar: agathos (G18, bona) kaj kalos (G2570, bona); kakos (G2556, malbona) kaj poneros (G4190, malbona — malbono kun volo en ĝi). Ĉi tiu studo kondukas bonon kaj malbonon tra la tuta marŝo de homo: kiel la sensoj unue lernas distingi ilin; kiel homo daŭre marŝas en la bono, tagon post tago; kiel la marŝo fariĝas vetkuro kaj eĉ milito, batalata kontraŭ vera malbonulo; kaj kiel la marŝo finiĝas — ne ĉe tombo, sed ĉe arbo de vivo, starante malfermita, sen plu malbeno. Esploru ĝin.

TRI DEMANDOJ, KIUJN ĈI TIU STUDO RESPONDAS:

1. Kiel homo unue lernas distingi bonon de malbono, kaj kie komenciĝas tiu distingokapablo?
2. Kion devus fari homo per tiu distingokapablo, kiam ĝi estas lernita — kiel ĝi estas praktikata tagon post tago?
3. Kiel la irado fariĝas vetkuro kaj milito kontraŭ la malbono, kaj kiel ĝi finiĝas?

GREKAJ ŜLOSILVORTOJ

“**bona**” — **G18 agathos** — bona en sia naturo kaj sia funkciado, utila
estas nenifi bona krom unu, tio estas, Dio, kaj la bono, kiun homo montras, venas el bona trezoro jam donita

“**bona**” — **G2570 kalos** — bona — montrita, inda esti vidata

la bonajn farojn, kiujn aliaj homoj vidas, kaj gloras la Patron pro tio

“malbono” — **G2556 kakos** — malbona, malbona, senvalora, damaĝa
la simpla vorto por malbono — ne por esti repagata, sed venkata per bono

“malbono” — **G4190 poneros** — malbona, malica, damaĝa — malbono kun volo en ĝi
la malbonulo, la malica okulo, la malbona trezoro

“Superi” — **G3528 nikao** — venki, gajni la venkon
Ĉi tie finiĝas la tuta vojo — venku la malbonon per la bono; al tiu, kiu venkas, la arbo de vivo

“arbo” — **G3586 xylon** — ligno, arbo, stabo
la arbo, sur kiu li portis niajn pekojn, kaj la arbo de vivo estas unu kaj sama vorto

“pruvi” — **G1381 dokimazo** — la maniero, kiel metalo estas provata per fajro
la ekzercita senso ekzamenas ĉion, antaŭ ol ĝi tenas ion firme

HEBREAJ ŜLOSILVORTOJ

“bona” — **H2896 towb** — bona, agrabla, plaĉa, bone
La propra verdikto de Dio pri ĉio, kion Li kreis, eldirita antaŭ ol malbono iam havis nomon

“malbono” — **H7451 ra** — malbono, malbona, malfeliĉo, malvirteco
la vorto unue nomita ĉe la malpermesita arbo — la malbono, de kiu oni devas foriri

“scii” — **H3045 yada** — scii, percepti, distingi
scii bonon kaj malbonon ne estas la sama kiel elekti la bonon

“elekti” — **H977 bachar** — elekti, selekti
vivo kaj bono metitaj antaŭ vi — tial elektu la vivon

“Rifuzi” — **H3988 ma'as** — rifuzi, malakcepti, malestimi
la infano kiu scias rifuzi la malbonon kaj elekti la bonon

“foriri” — **H5493 sur** — deturniĝi, foriri
timo antaŭ la Eternulo ekmovita — foriĝu de la malbono kaj faru bonon

“obei” — **H8085 shama** — aŭdi, aŭskulti, obei
Kiu min aŭskultas, tiu ekloĝos sendanĝere, kaj ripozos sen timo de malbono.

“elpensi” — **H2803 chashab** — pensi, elpensi, plani
kio estis ellaborita por malbono, tion Dio ellaboris por bono — la sama vorto ĉe ambaŭ flankoj de la rakonto pri Jozefo

“timo” — **H3372 yare** — timi, esti timigita; respekti
la timo de la Eternulo, kiu forlasas la malbonon, ne la timo, kiu kaŝas sin for de Dio

I. RAMPADO — KIEL TROVI ĜIN

(Miaj personaj pensoj — ĉiu marŝo komenciĝas malalte, kaj ĉi tiu komenciĝas ĝuste ĉe la komenco de la libro. Antaŭ ol malbono estas iam nomita, bono estas jam elparolita — sepfoje en unu ĉapitro. Distingokapablo ne komenciĝas per gustumado de la malbono; ĝi komenciĝas per gustumado de la bono, kiun Dio jam montris. Komencu malalte, komencu malgrande, kaj komencu.)

A. Genezo 1:4 Kaj Dio vidis la lumon, ke ĝi estas bona; kaj Dio apartigis la lumon de la mallumo.
[H2896 towb ■]

KAJ DIO VIDIS LA LUMON, KE ĜI ESTAS BONA → KAJ DIO APARTIGIS LA LUMON DE LA MALLUMO.

B. Genezo 1:31 Kaj Dio rigardis ĉion, kion Li kreis, kaj vidis, ke ĝi estas tre bona. Kaj estis vespero, kaj estis mateno, la sesa tago. **[H2896 towb ■]**

DIO VIDIS ĈION, KION LI FARIS → KAJ JEN, ĜI ESTIS TRE BONA.

(Miaj personaj pensoj — jen kie komenciĝas la trovado de la bono: ne per regulo sekvenda, sed per la propra verdikto de Persono pri tio, kion Li faris. Antaŭ ol iu ajn estas iam ordonita elekti la bonon, Dio jam nomis ĝin, kaj nomis ĝin bone.)

C. Psalmaro 34:8 Provu kaj vidu, kiel bona estas la Eternulo; Feliĉa estas la homo, kiu Lin fidas. [H2896 towb ■]

PROVU KAJ VIDU, KIEL BONA ESTAS LA ETERNULO → FELIĈA ESTAS LA HOMO, KIU LIN FIDAS.

D. Psalmaro 119:68 Vi estas bona kaj bonfara; Instruu al mi Viajn leĝojn. [H3190 yatab ■]
[H2896 towb ■]

VI ESTAS BONA + FARAS BONON → INSTRUU AL MI VIAJN LEĜOJN.

(Miaj personaj pensoj — bono ne estas nur vorto, kiun Dio parolas; ĝi estas tio, kio Li estas, kaj tio, kion Li faras. Gustumi, ke la Sinjoro estas bona, estas la komenco de nova maniero juĝi ĉion alian, kio estas nomata bona aŭ malbona.)

E. Genezo 3:22 Kaj Dio la Eternulo diris: Jen Adam fariĝis kiel unu el Ni, sciante bonon kaj malbonon; nun eble li etendos sian manon kaj prenos ankaŭ de la arbo de vivo kaj manĝos kaj vivos eterne. [H3045 yada ■]

LA HOMO FARIĜIS KIEL UNU EL NI, SCIANTE BONON KAJ MALBONON → POR KE LI NE PRENU ANKAŬ DE LA ARBO DE VIVO.

(Miaj personaj pensoj — jen kial ĉi tiu diskretnokapablo devas nun esti lernata, ne simple havata. Homo etendis sian manon al la scio de bono kaj malbono per sia propra volo, aparte de Dio, kaj la scio, kiun li akiris, estis pli ol li povis porti. De tiu tago, la ĝusta distingo inter bono kaj malbono devas esti retrovata, ne supozata.)

F. Readmono 30:19 Mi atestigas pri vi hodiaŭ la ĉielon kaj la teron: la vivon kaj la morton mi proponis al vi, la benon kaj la malbenon; elektu la vivon, por ke vi vivu, vi kaj via idaro [H977 bachar ■]

LA VIVON KAJ LA MORTON MI PROPONIS AL VI → TIAL ELEKTU LA VIVON.

G. 1 Reĝoj 3:9 Donu do al Via servanto koron, kiu povoscias regi Vian popolon, distingi inter bono kaj malbono; ĉar kiu povas regi tiun Vian potencon popolon? [H7451 ra ■] [H2896 towb ■] [H995 bin ■]

KOMPRENEMA KORO → POR DISKERNI INTER BONO KAJ MALBONO.

(Miaj personaj pensoj — Salomono ne asertis, ke li jam havas ĉi tiun discernokapablon; li petis ĝin de Dio. Trovi la diferencon inter bono kaj malbono komenciĝas same por ĉiu ajn: ne per fido al sia propra juĝo, sed per peto.)

H. Jesaja 7:15 Buteron kaj mielon li manĝos, ĝis li povoscios forpuŝi malbonon kaj elekti bonon. [H2896 towb ■] [H977 bachar ■] [H7451 ra ■] [H3988 ma'as ■] [H3045 yada ■]

SCIU RIFUZI LA MALBONON + ELEKTI LA BONON.

I. Hebroj 5:12 Ĉar kvankam vi jam devus esti instruistoj, vi ankoraŭ bezonas, ke oni instruu al vi, kiaj estas la komencaj elementoj de la orakoloj de Dio, kaj vi fariĝis bezonantoj de lakto kaj ne de solida nutraĵo. (13) Ĉar ĉiu, kiu nutriĝas per lakto, estas nesperta rilate la vorton de justeco; ĉar li estas infaneto.

VI FARIĜIS BEZONANTOJ DE LAKTO KAJ NE DE SOLIDA NUTRAĴO → ĈIU, KIU UZAS LAKTON, ESTAS NESPERTA PRI LA VORTO DE JUSTECO, ĈAR LI ESTAS INFANO.

(Miaj personaj pensoj — tio estas la deirpunkto por ĉiu vivanta homo: infaneto nutrita per lakto, nesperta en distingado de bono kaj malbono, kaj ne estas hontinde en tio. La honto estas nur en tio, ke oni restas tie. Discerno estas trovebla, sed ĝi ne estas trovata tuj samtempe.)

J. Sentencoj 2:3 Se vi vokos la prudenton Kaj direktos vian voĉon al la saĝo: (4) Se vi serĉos ĝin kiel arĝenton, Serĉegos kiel trezoron: (5) Tiam vi komprenos la timon antaŭ la Eternulo, Kaj vi akiros konadon pri Dio.

KRIAS POST SCIO + SERĈAS ŜIN KIEL KAŜITAJN TREZOROJN → TROVAS LA SCION DE DIO.

II. IRADO — KION FARI PRI ĜI KIAM VI HAVAS ĜIN

(Miaj personaj pensoj — la infano nun staras sur siaj piedoj, kaj marŝi signifas ekzerci la elekton ĉiutage, ne nur unufoje. La Malnova Testamento nomas ĉi tion rifuzi la malbonon kaj elekti la bonon, denove kaj denove, en la malgrandaj decidoj de ordinara tago. Rimarku kiom da fojoj la sama paro da vortoj ripetiĝas: forlasu la malbonon, kaj faru la bonon.)

A. Psalmaro 34:14 Dekliniĝu de malbono kaj faru bonon, Serĉu pacon kaj ĉasu ĝin. [H2896 towb ■] [H7451 ra ■] [H5493 sur ■]

FORLASU LA MALBONON + FARU LA BONON → SERĈU PACON, KAJ SEKVU ĜIN.

B. Amos 5:14 Serĉu bonon, ne malbonon, por ke vi vivu; tiam la Eternulo, Dio Cebaot, estos kun vi, kiel vi diras. [H157 ahab ■] [H8130 sane ■] [H2421 chayah ■] [H7451 ra ■] [H2896 towb ■] [H1875 darash ■] (15) Malamu la malbonon, amu la bonon, kaj starigu en la pordego justecon; eble la Eternulo, Dio Cebaot, indulgos la restintojn de Jozef.

SERĈU LA BONON, KAJ NE LA MALBONON → MALAMU LA MALBONON, KAJ AMU LA BONON.

C. Sentencoj 3:7 Ne opiniu vin saĝa; Timu la Eternulon, kaj deturnu vin de malbono. [H7451 ra ■] [H5493 sur ■] [H3372 yare ■] [H2450 chakam ■]

NE OPINIU VIN SAĜA → TIMU LA ETERNULON + KAJ DETURNU VIN DE MALBONO.

D. Sentencoj 8:13 Timo antaŭ la Eternulo malamas malbonon, Fieron, malhumilon, kaj malbonan vojon; Malsinceran buŝon mi malamas. [H7451 ra ■] [H8130 sane ■]

LA TEMO DE LA SINJORO = MALAMI LA MALBONON.

(Miaj personaj pensoj — vivi en la bono ne estas unusola decido; ĝi estas timo de la Eternulo, kiu daŭre malamas la samajn aferojn, tagon post tago, en ordinaraj lokoj: fiereco, aroganta konduto, fieru buŝo. Nenio pri tiu vivmaniero estas drameca. Ĝi estas direkto konservata.)

E. Ijob 28:28 Kaj Li diris al la homoj: Vidu, timo antaŭ Dio estas saĝo, Kaj evitado de malbono estas prudento. [H998 binah ■] [H7451 ra ■] [H5493 sur ■]

LA TIMO DE LA ETERNULO = SAĜECO + FORIRI DE MALBONO = KOMPRENO. LA TIMO DE LA ETERNULO = SAĜECO + FORIRI DE MALBONO = KOMPRENO.

F. Jesaja 1:16 Lavu vin, purigu vin; forigu la malbonon de viaj faroj antaŭ Miaj okuloj, ĉesu malbonagi. [H3190 yatab ■] [H3925 lamad ■] [H2308 chadal ■] [H7451 ra ■] (17) Lenu agi bone, celu justecon, helpu prematon, havigu juston al orfo, defendu aferon de vidvino.

LAVU VIN, PURIGU VIN → ĈESU MALBONAGI + LENU AGI BONE.

(Miaj personaj pensoj — rimarku la ordon: unue lavi, poste ĉesi, poste lenu. Iri ne signifas nur ĉesigi la malbonon; ĝi signifas lenu novan aron da bonaj kutimoj — juĝon por la subprematoj, zorgon pri la senpatra kaj la vidvino. Iro havas manojn kaj piedojn, ne nur puran konsciencon.)

G. Sentencoj 17:13 Kiu redonas malbonon por bono, El ties domo ne malaperos malbono. [H2896 towb ■] [H7451 ra ■]

KIU REDONAS MALBONON POR BONO → EL TIES DOMO NE MALAPEROS MALBONO.

H. 1 Tesalonikanoj 5:21 elprovu ĉion; tenu firme tion, kio estas bona; [G4190 poneris ■] [G1491 eidos ■] [G567 apecho ■] [G2570 kalos ■] [G2722 katecho ■] [G1381 dokimazo ■] (22) detenu vin de ĉia formo de malbono.

ELPROVU ĈION → TENU FIRME TION, KIO ESTAS BONA + DETENU VIN DE ĈIA FORMO DE MALBONO.

(Miaj personaj pensoj — "pruvi" estas dokimazo (G1381, prui), testi ion tiel kiel metalo estas testata per fajro. Iri en la bono estas ĉiutaga testado, ne unufoja decido: testu ĝin, poste tenu ĝin, kaj poste evitu eĉ tion, kio nur similas al malbono.)

I. Mateo 5:16 Tiel same via lumo lumu antaŭ homoj, por ke ili vidu viajn bonajn farojn, kaj glori vian Patron, kiu estas en la ĉielo. [G2041 ergon ■] [G2570 kalos ■]

LASU VIAN LUMON TIEL LUMI → ILI VIDAS VIAJN BONAJN FAROJN + GLORIFAS VIAN PATRON.

J. Galatoj 6:9 Kaj ni ne laciĝu en bonfarado; ĉar ĝustatempe ni rikoltos, se ni ne senfortiĝos. [G18 agathos ■] [G2570 kalos ■] (10) Tial laŭ nia oportuna tempo ni bonfaradu al ĉiuj, precipe al tiuj, kiuj apartenas al la familio de la fido.

NI NE LACIĜU EN BONFARADO → DUM NI HAVAS OKAZON, NI BONFARU AL ĈIUJ.

K. Romanoj 2:7 al tiuj, kiuj per pacienco en bonfarado celas al gloro kaj honoro kaj senmorteco, eternan vivon; [G18 agathos ■] [G2556 kakos ■] [G18 agathos ■] (8) sed al tiuj, kiuj estas malpacemaj kaj ne obeas al la vero, sed obeas al maljusteco, koleron kaj indignon (9) aflikton kaj maltrankvilon, sur ĉiun animon de homo, kiu faras malbonon, de Judo unue kaj de Greko; (10) sed glori kaj honoron kaj pacon al ĉiu, kiu faras bonon, al Judo unue kaj al Greko;

PACIENCA DAŬRADO EN BONFARADO → GLORO, HONORO, KAJ PACO, AL ĈIU HOMO, KIU FARAS BONON.

L. Mateo 19:17 Li diris al li: Kial vi min demandas pri bono? Ekzistas Unu, kiu estas bona; sed se vi deziras eniri en la vivon, observu la ordonojn. **[G18 agathos ■]**

EKZISTAS NENIU BONA KROM UNU = DIO.

(Miaj personaj pensoj — iri en la bono neniam iĝas penso ke homo fariĝis la fonto de ĝi. Neniu estas bona krom nur unu, Dio mem. Kion homo sekvas, alia Persono unue donis.)

M. Luko 6:45 Bona homo el la bona trezorejo de sia koro liveras bonon, kaj malbona homo el la malbona trezorejo liveras malbonon; ĉar el la abundo de la koro parolas lia buŝo. **[G4190 poneros ■] [G2344 thesauros ■] [G18 agathos ■]**

EL LA BONA TREZORO DE SIA KORO → TIO, KIO ESTAS BONA + EL LA ABUNDO DE LA KORO LIA BUŜO PAROLAS.

N. Romanoj 7:19 Ĉar la bonon, kiun mi volas fari, mi ne faras; sed la malbonon, kiun mi ne volas fari, mi faradas. **[G2556 kakos ■] [G2570 kalos ■] [G2556 kakos ■] [G18 agathos ■]** (20) Sed se mi faras tion, kion mi ne volas fari, faras ĝin jam ne mi, sed la peko, loĝanta en mi. (21) Mi do trovas leĝon, ke kiam mi volas fari bonon, la malbono estas ĉe mi.

ĈAR LA BONON, KIUN MI VOLAS FARI + KE KIAM MI VOLAS FARI BONON, LA MALBONO ESTAS ĈE MI.

(Miaj personaj pensoj — piedirado ne ĉiam estas glata, eĉ por iu, kiu sincere volas fari bonon. Paŭlo nomas ĉi tiun saman lukton en si mem. La irado ne neas tiun batalon; ĝi daŭre elektas la bonon malgraŭ ĝi.)

O. Sentencoj 1:33 Sed kiu min aŭskultas, tiu loĝos sendanĝere, Kaj estos trankvila, kaj ne timos malbonon. **[H7451 ra ■] [H8085 shama ■]**

KIU AŬSKULTAS = LOĜI SEKURE + TRANKVILA DE TEMO PRI MALBONO.

(Miaj personaj pensoj — ĉi tio estas la promeso proponita al iu ajn, kiu daŭre iras ĉi tiun vojon: fiksita vivo, sekura, kaj trankvila for de tiu sama timo, kiu unue eniris la homan koron en la ĝardeno.)

III. KURANTE LA VOJKONKURSON — DONU ĜIN KIEL SOLDATO EN LA ARMEO DE DIO

(Miaj personaj pensoj — nun la irado fariĝas milito, kaj la malbono ne estas plu nur elekto interne de unu koro; ĝi havas volon kaj nomon kontraŭ ĝi — la malbonulo. Soldato ne batalas kontraŭ ideo; li batalas kontraŭ malamiko. Cedu vian tutan memon al Dio, kaj lasu la bonon esti la armilo.)

A. Romanoj 6:13 ankaŭ ne prezentu viajn membrojn iloj de maljusteco al peko, sed prezentu vin al Dio vivantoj el la mortintoj, kaj viajn membrojn iloj de justeco por Dio. **[G3936 paristemi ■]**

DONACU VIN MEM AL DIO + VIAJN MEMBROJN KIEL ILOJN DE JUSTECO AL DIO.

B. Mateo 6:13 Kaj ne konduku nin en tenton, sed liberigu nin de la malbono. **[G4190 poneros ■] [G4506 rhuomai ■]**

NE ENKONDUKU NIN EN TENTON → LIBERIGU NIN DE LA MALBONO.

C. Johano 17:15 Mi petas, ne ke Vi forigu ilin el la mondo, sed ke Vi gardu ilin kontraŭ la malbono. **[G4190 poneros ■]**

NE EL LA MONDO → GARDU ILIN KONTRAŬ LA MALBONO.

D. 1 Johano 5:19 Ni scias, ke ni el Dio estas, kaj la tuta mondo kuŝas en la malbonulo. **[G4190 poneros ■]**

NI ESTAS EL DIO + LA TUTA MONDO KUŜAS EN MALBONECO.

E. Mateo 13:19 Kiam iu aŭdas la vorton de la regno kaj ne komprenas ĝin, tiam venas la malbonulo, kaj forprenas tion, kio estas semita en lia koro. Ĉi tiu estas la ricevinta semon apud la vojo.

[G4190 poneros ■] [G2570 kalos ■] [G4190 poneros ■] (20) Kaj tiu, kiu ricevis semon sur la ŝtonaj lokoj, estas tiu, kiu aŭdas la vorton kaj tuj kun ĝojo akceptas ĝin; (21) sed li ne havas radikon en si, sed restas nur portempe, kaj kiam venas sufero aŭ persekuto pro la vorto, tuj li falpuŝiĝas. (22) Kaj kiu ricevis semon inter la dornoj, estas tiu, kiu aŭdas la vorton; sed la zorgoj de la mondo kaj la trompo de riĉo sufokas la vorton, kaj li fariĝas senfrukta. (23) Kaj kiu ricevis semon sur la bona tero, estas tiu, kiu aŭdas la vorton kaj komprenas ĝin; kaj tiu ja portas frukton, kaj donas, jen centoble, jen sesdekoble, jen tridekoble. (24) Alian parabolon li proponis al ili, dirante: La regno de la ĉielo similas al homo, kiu semis

bonan semon en sia kampo; (25) sed dum homoj dormis, lia malamiko venis kaj semis lolon meze de la tritiko, kaj foriris. (26) Kaj kiam la trunketo kreskis kaj donis frukton, tiam aperis ankaŭ la lolo. (27) Kaj la sklavo de la dommastro venis, kaj diris al li: Sinjoro, ĉu vi ne semis bonan semon en via kampo? De kie do ĝi havas lolon? (28) Kaj li diris al ili: Iu malamiko faris tion. Kaj la sklavo de li: Ĉu vi do volas, ke ni iru kaj kolektu ĝin? (29) Sed li diris: Ne; por ke, kolektante la lolon, vi ne elradikigu ankaŭ la tritikon. (30) Lasu al ambaŭ kreski kune ĝis la rikolto; kaj en la tempo de la rikolto mi diros al la rikoltistoj: Kolektu unue la lolon, kaj ligu ĝin en faskojn, por bruligi ĝin; sed kolektu la tritikon en mian grenejon. (31) Alian parabolon li proponis al ili, dirante: La regno de la ĉielo similas al sinapa semeto, kiun viro prenis kaj semis en sia kampo; (32) ĝi vere estas pli malgranda ol ĉiuj semoj, sed kreskinte, ĝi estas pli granda ol la legomoj, kaj fariĝas arbo, tiel ke venas la birdoj de la ĉielo kaj loĝas en ĝiaj branĉoj. (33) Alian parabolon li parolis al ili: La regno de la ĉielo similas al fermentaĵo, kiun virino prenis kaj kaŝis en tri mezurojn da faruno, ĝis la tuto fermentis. (34) Ĉion tion parolis Jesuo per paraboloj al la homamasoj, kaj sen parabolo li parolis nenion al ili; (35) por ke plenumiĝu tio, kio estis dirita per la profeto, nome: Mi malfermos per sentenco mian buŝon; Mi eldiros enigmojn el tempo antikva. (36) Tiam forsendinte la homamasojn, li venis en la domon; kaj liaj disĉiploj venis al li, dirante: Klarigu al ni la parabolon pri la lolo de la kampo. (37) Kaj responde li diris: Tiu, kiu semas la bonan semon, estas la Filo de homo; (38) kaj la kampo estas la mondo; kaj la bonaj semoj estas la filoj de la regno; kaj la lolo estas la filoj de la malbonulo;

TIAM VENAS LA MALBONULO → LA BONA SEMO = LA INFANOJ DE LA REGNO + LA JUKOJ = LA INFANOJ DE LA MALBONULO.

(Miaj personaj pensoj — la malamiko en ĉi tiu milito havas nomon kaj strategion: la malbonulo, poneros (G4190, malbona, kun volo en ĝi). Li ne nur tentas; li forrabas, kaj li plantas falsaĵojn en la sama kampo, kie kreskas la bona semo. Kuri ĉi tiun kuradon signifas resti vigla pri pli ol nur via propra koro.)

F. Mateo 6:22 La lampo de la korpo estas la okulo; se do via okulo estas sendifekta, via tuta korpo estos luma. **[G4190 poneros ■] [G573 haplous ■]** (23) Sed se via okulo estas malbona, via tuta korpo estos malluma. Se do la lumo en vi estas mallumo, kiel densa estas la mallumo!

VIA OKULO SIMPLA → VIA TUTA KORPO PLENA DE LUMO + VIA OKULO MALBONA → PLENA DE MALLUMO.

G. Mateo 12:35 La bona homo el sia bona trezoro elmetas bonaĵojn; kaj la malbona homo el sia malbona trezoro elmetas malbonaĵojn. **[G4190 poneros ■] [G2344 thesauros ■] [G18 agathos ■]**

BONA HOMO EL LA BONA TREZORO → BONAĴOJ + MALBONA HOMO EL LA MALBONA TREZORO → MALBONAĴOJ.

H. Efesanoj 6:16 super ĉio tenante la ŝildon de fido, per kiu vi povos estingi ĉiujn fajrajn sagojn de la malbonulo. **[G4190 poneros ■]**

LA ŜILDO DE LA FIDO → ESTINGU ĈIUJN FAJRAJN SAGOJN DE LA MALBONULO.

I. 1 Johano 2:14 Mi skribis al vi, patroj, ĉar vi konas tiun, kiu estas de la komenco. Mi skribis al vi, junuloj, ĉar vi estas fortaj, kaj la vorto de Dio restas en vi, kaj vi venkis la malbonulon.

[G4190 poneros ■] [G3528 nikao ■]

VI ESTAS FORTAJ + LA VORTO DE DIO LOĜAS EN VI → VI VENKIS LA MALBONULON.

(Miaj personaj pensoj — la ŝildo kaj la vorto faras la saman laboron el du flankoj: la ŝildo haltigas tion, kio estas ĵetata al vi, kaj la vorto restanta en vi estas tio, kio faras homon sufiĉe forta por unue teni tiun ŝildon. Neniu el la du estas malnepra en ĉi tiu milito.)

J. Agoj 10:38 Jesuon, la Nazaretanon, kiun Dio sanktoleis per la Sankta Spirito kaj potenco; li ĉirkaŭiris, bonfarante kaj sanigante ĉiujn premegatajn de la diablo, ĉar Dio estis kun li. **[G3586 xylon ■]**

[G1228 diabolos ■] [G2616 katadynasteuo ■] [G2390 iaomai ■] [G2109 euergeteo ■] (39) Kaj ni estas atestantoj pri ĉio, kion li faris en la lando de la Judoj kaj en Jerusalemo; lin oni mortigis, pendigante lin sur lignaĵo.

TRAIRIS BONFARANTE KAJ SANIGANTE ĈIUJN, KIUJ ESTIS PREMATAJ DE LA DIABLO → KIUN ILI MORTIGIS, PENDIGANTE SUR ARBO.

K. Luko 23:41 Kaj ni ja juste, ĉar ni ricevas rekompencan, merititan pro niaj faroj; sed ĉi tiu faris nenion malbonan. **[G824 atopos ■]**

KAJ NI JA JUSTE + SED ĈI TIU FARIS NENION MALBONAN.

L. 1 Petro 2:23 insultate, li ne insultis responde; suferante, li ne minacis, sed submetis sin al la juste juĝanta;

INSULTATE, LI NE INSULTIS RESPONDE → SED SUBMETIS SIN AL LA JUSTE JUĜANTA.

(Miaj personaj pensoj — jen kiel aspektas la kurado de la vetkuro kiam la batalo fariĝas persona: ne silento pro malforteco, sed intenca transdono de la tuta afero al Tiu, kiu juĝas ĝuste. Tio estas soldateco, ne kapitulaco.)

M. Mateo 5:44 sed mi diras al vi: Amu viajn malamikojn, kaj preĝu por viaj persekutantoj; **[G18 agathos ■] [G4190 poneros ■] [G2570 kalos ■]** ⁽⁴⁵⁾ por ke vi estu filoj de via Patro, kiu estas en la ĉielo; ĉar Li levas Sian sunon sur la malbonulojn kaj bonulojn, kaj sendas pluvon sur la justulojn kaj la maljustulojn.

AMU VIAJN MALAMIKOJN + FARU BONON AL TIUJ, KIUJ MALAMAS VIN → LI FARIGAS SIAN SUNON LEVIĜI SUR LA MALBONAJN KAJ SUR LA BONAJN.

N. 1 Petro 3:9 ne repagantaj malbonon kontraŭ malbono, nek insulton kontraŭ insulto, sed kontraŭe benadantaj; ĉar al tio vi estas vokitaj, por ke vi heredu benon. **[G2556 kakos ■] [G18 agathos ■] [G2556 kakos ■]** ⁽¹⁰⁾ Ĉar: Kiu volas ami vivon kaj vidi bonajn tagojn, Tiu gardu sian langon kontraŭ malbono, Kaj sian buŝon kontraŭ mensoga parolo;

NE REPAGANTE MALON PER MALO → KONTRAŬE, BENANTE → AMU LA VIVON KAJ VIDU BONAJN TAGOJN.

O. Genezo 50:20 Vi intencis fari al mi malbonon; sed Dio aranĝis de tio bonon, por fari tiel, kiel nun estas, por konservi la vivon de multe da homoj. **[H2896 towb ■] [H2803 chashab ■] [H7451 ra ■] [H2803 chashab ■]**

VI PENSIS MALON KONTRAŬ MI + DIO INTENCIS ĜIN POR BONO → POR SAVI VIVANTAJN MULTAJN HOMOJN.

(Miaj personaj pensoj — chashab (H2803, pensi, elpensi) estas la sama vorto en ambaŭ flankoj de tiu versiklo: kion ili elpensis, Dio elpensis. Bone kuri ĉi tiun kuradon ne signifas, ke malbono neniam trafas vin. Ĝi signifas fidi, ke la sama Dio, kiu permesis al la fratoj de Jozef aĝi, povas ŝanĝi eĉ tiun malbonon por savi multajn vivojn.)

P. Romanoj 8:28 Kaj ni scias, ke por tiuj, kiuj amas Dion, por tiuj, kiuj estas vokitaj laŭ Lia intenco, ĉio kunlaboras al bono. **[G18 agathos ■]**

ĈIUJ AFEROJ KUNAGAS AL BONO POR TIUJ, KIUJ AMAS DION.

Q. Romanoj 12:21 Ne venkiĝu de malbono, sed venku malbonon per bono. **[G18 agathos ■] [G3528 nikao ■] [G2556 kakos ■] [G3528 nikao ■]**

NE VENKIĜU DE MALBONO → SED VENKU MALBONON PER BONO.

(Miaj personaj pensoj — ĉi tio estas la sola ordono, kiu resumas la tutan konkurson: ne nur postvivi malbonon, sed venki ĝin, kaj la nomita armilo estas bono. Nikao (G3528, venki) estas soldata vorto — konkeri, gajni la kampon. Bono ne estas pasiva en ĉi tiu milito. Ĝi atakas.)

IV. LA FINLINIO — BONO KAJ MALBONO, KAJ LA VORTO, RESTAS PORĈIAM

(Miaj personaj pensoj — ĉiu vetkuro finiĝas, kaj ĉi tiu ne finiĝas ĉe tombo, nek ĉe juĝo sole. Ĝi finiĝas ĉe arbo, starante malfermita, kaj promeso kiu ne velkas. Tiu, kiu venkas, manĝas el ĝi.)

A. 1 Johano 3:8 kiu faras pekon, tiu estas el la diablo; ĉar la diablo pekas de la komenco. Por tio la Filo de Dio elmontriĝis, por ke li detruu la farojn de la diablo. **[G1228 diabolos ■] [G3089 luo ■]**

LA FILO DE DIO ELMONTRIĜIS → POR KE LI DETRUU LA FAROJN DE LA DIABLO.

B. 2 Timoteo 3:12 Jes, kaj ĉiuj, kiuj volas vivi pie en Kristo Jesuo, estos persekutataj.

JES, KAJ ĈIUJ, KIUJ VOLAS VIVI PIE EN KRISTO JESUO → ESTOS PERSEKUTATAJ.

(Miaj personaj pensoj — la celolinio ne ŝajnigas, ke la vetkuro estis facila. Fari bonon en mondo ankoraŭ kapabla je malbono alportas realan koston. Ĉi tiu verso staras ĉi tie, por ke la fino neniam estu legata kvazaŭ la batalo kostus nenion.)

C. 1 Petro 2:24 li mem portis niajn pekojn en sia korpo sur la lignaĵo, por ke ni, malvivigite koncerne pekojn, vivu por justeco; per lia vundo vi resaniĝis. **[G3586 xylon ■] [G399 anaphero ■]**

LI MEM PORTIS NIAJN PEKOJN EN SIA KORPO SUR LA LIGNAĴO → MALVIVIGITE KONCERNE PEKOJN, VIVU POR JUSTECO.

D. Apokalipso 2:10 Ne timu tion, kion vi suferos; jen la diablo ĵetos iujn el vi en malliberejon, por ke vi estu elprovataj; kaj vi havos aflikton dek tagojn. Estu fidela ĝis morto, kaj mi donos al vi la kronon de vivo. **[G4735 stephanos ■]**

ESTU FIDELA ĜIS MORTO → KAJ MI DONOS AL VI LA KRONON DE VIVO.

E. Psalmaro 119:160 La esenco de Via vorto estas vero, Kaj eterna estas ĉiu juĝo de Via justeco. **[H5975 amad ■]**

LA ESENCO DE VIA VORTO ESTAS VERO → KAJ ETERNA ESTAS ĈIU JUĜO DE VIA JUSTECO.

(Miaj personaj pensoj — bono kaj malbono estis nomitaj tute en la komenco de la libro, kaj ĉi tiu verso diras, ke la vorto, kiu nomis ilin, estas vera de la komenco, kaj ĝiaj juĝoj ne eksvalidiĝas. Kion Dio nomis bona en Genezo 1, tion Li ankoraŭ nomas bona.)

F. Apokalipso 2:7 Kiu havas orelon, tiu aŭskultu, kion la Spirito diras al la eklezioj. Al la venkanto mi donos manĝi el la arbo de vivo, kiu estas en la Paradizo de Dio. **[G3857 paradeisos ■] [G2222 zoe ■] [G3586 xylon ■] [G5315 phago ■] [G3528 nikao ■]**

AL TIU, KIU VENKAS → MANĜI EL LA ARBO DE VIVO, KIU ESTAS EN LA MEZO DE LA PARADIZO DE DIO.

G. Apokalipso 21:4 kaj Li forviŝos ĉiun larmon el iliaj okuloj; kaj la morto jam ne ekzistos; ne plu ekzistos funebro, nek plorado, nek doloro; la unuaj aferoj forpasis. **[G2288 thanatos ■]**

NENIU MORTO PLU, NEK MALĜOJO → LA FORMERAJ AĴOJ FORPASIS.

H. Apokalipso 21:7 La venkanto heredos ĉion; kaj Mi estos por li Dio, kaj li estos por Mi filo. **[G3528 nikao ■]**

LA VENKANTO HEREDOS ĈION + KAJ MI ESTOS POR LI DIO.

I. Apokalipso 22:1 Kaj li montris al mi riveron de akvo de vivo, helan kiel kristalo, elirantan el la trono de Dio kaj de la Ŝafido **[G2652 katanathema ■] [G1484 ethnos ■] [G2322 therapeia ■] [G3586 xylon ■] [G2222 zoe ■] [G4215 potamos ■]** (2) meze de ĝia strato. Kaj ĉe ĉiu flanko de la rivero estis arbo de vivo, portanta dek du fruktojn, liveranta sian frukton ĉiumonate; kaj la folioj de la arbo estis por la resanigo de la nacioj. (3) Kaj ne plu ekzistos malbeno; kaj en ĝi estos la trono de Dio kaj de la Ŝafido; kaj Liaj servistoj Lin adoros;

RIVERO PURA DE AKVO DE VIVO + LA ARBO DE VIVO, FOLIOJ POR LA SANIGO DE LA NACIOJ → NENIA MALBENO ESTOS PLI.

(Miaj personaj pensoj — kio estis fermita ĉe unu arbo en Genezo, tio estas malfermita ĉe alia arbo ĉi tie, kaj la diferenco estas totala: ne plu estas malbeno. La celolinio de ĉi tiu tuta studo ne estas loko, kie malbono estas nur regata. Ĝi estas loko, kie malbono estas fine, tute malaperinta.)

J. Apokalipso 22:14 Feliĉaj estas tiuj, kiuj lavas siajn robojn, por ke ili havu rajton sur la arbo de vivo, kaj ke ili eniru tra la pordegoj en la urbon. **[G3586 xylon ■]**

BENATAJ ESTAS TIUJ, KIUJ FARAS LIAJN ORDONOJN → RAJTO AL LA ARBO DE VIVO + ENIRI TRA LA PORDEGOJ EN LA URBON.

K. Psalmaro 23:6 Nur bono kaj favoro sekvos min en la daŭro de mia tuta vivo; Kaj mi restos en la domo de la Eternulo eterne. **[H2896 towb ■]**

BONECO KAJ KOMPATO SEKVOS MIN → MI LOĜOS EN LA DOMO DE LA ETERNULO PORĈIAM.

L. Jakobo 1:17 Ĉiu bona donaĵo kaj ĉiu perfekta donaco estas de supre, malsuprenvenante de la Patro de lumoj, ĉe kiu ne povas ekzisti ŝanĝo, nek ombro de sinturnado. **[G18 agathos ■]**

ĈIU BONA DONACO KAJ ĈIU PERFEKTA DONACO = DE SUPRE, DE LA PATRO DE LUMOJ.

(Miaj personaj pensoj — la tuta irado komenciĝis per la propra boneco de Dio — li vidis, ke ĝi estas bona — kaj ĝi finiĝas same: ĉiu bona donaco malsupreniras de li, la Patro de lumoj, senŝanĝa. Boneco estis lia de la komenco, kaj ĝi estas lia sen fino.)

BUŜO DE DU — MALAMU LA MALBONON, AMU LA BONON

Psalmaro 97:10 Amantoj de la Eternulo, malamu malbonon. Li gardas la animojn de Siaj fideluloj; Li savos ilin de la mano de malvirtuloj. **[H8104 shamar ■] [H7451 ra ■] [H8130 sane ■] [H157 ahab ■]**
VI, KIUJ AMAS LA ETERNULON, MALAMU LA MALBONON → LI GARDAS LA ANIMOJN DE SIAJ SANKTULOJ.

Romanoj 12:9 Via amo estu sen hipokriteco. Abomenu tion, kio estas malbona; alĝuiĝu al la bona. [G18 agathos ■] [G2853 kollao ■] [G4190 poneros ■] [G655 apostygeo ■] [G505 anypokritos ■] [G26 agape ■]

ABHORU TION, KIO ESTAS MALBONA + ALTIĜU AL TIO, KIO ESTAS BONA.

2 Korintanoj 13:1 Jen la trian fojon mi venas al vi. Laŭ la diro de du atestantoj aŭ tri ĉiu vorto estu konfirmita. [G3144 martus ■]

LAŬ LA DIRO DE DU ATESTANTOJ AŬ TRI ĈIU VORTO ESTU KONFIRMITA.

(Miaj personaj pensoj — psalmo kaj epistolo, malnova interligo kaj nova, kaj unu voĉo inter ili: malamu la malbonon, kaj alkroĉiĝu al la bono. Laŭ la buŝo de du aŭ tri atestantoj, ĉi tiu vorto estas establita preter dubo.)

LA OMBRO KAJ LA PLENUMO

Shadow Readmono 21:22 Se iu fariĝos kulpa pri peko, kiu meritas morton, kaj li estos mortigita kaj vi pendigos lin sur arbo: [H7045 gelalah ■] [H6086 ets ■] (23) tiam lia kadavro ne devas resti dum la nokto sur la arbo, sed vi devas lin enterigi en la sama tago; ĉar pendigito estas malbenita antaŭ Dio; kaj ne makulu vian teron, kiun la Eternulo, via Dio, donas al vi kiel posedaĵon.

KIU ESTAS PENDIGITA SUR ARBO = MALBENITA DE DIO.

Fulfillment Galatoj 3:13 Kristo elaĉetis nin el la malbeno de la leĝo, fariĝinte malbeno pro ni; ĉar estas skribite: Malbenita estas ĉiu, kiu pendas sur lignaĵo; [G3586 xylon ■] [G2671 katara ■]

KRISTO NIN LIBERAĈETIS → FARITA MALBENO POR NI → MALBENITA ESTAS ĈIU, KIU PENDAS SUR LIGNO.

(Miaj personaj pensoj — la leĝo nomis la arbon lokon de malbeno. Kristo ne evitis tiun arbon; li estis pendigita sur ĝi, kaj fariĝis mem la malbeno, por ke la malbeno povu finiĝi tie anstataŭ plu disvastiĝi. La arbo, kiu iam signifis nur juĝon, fariĝis en li la pordo al la arbo de vivo.)

FERMO

1 Johano 2:17 Kaj forpasas la mondo kaj ĝia dezirego; sed la plenumanto de la volo de Dio restas por eterne.

LA MONDO FORPASAS → KIU FARAS LA VOLON DE DIO, TIU RESTAS ETERNE.

Romanoj 16:20 Kaj la Dio de paco baldaŭ subpremos Satanon sub viaj piedoj. La graco de nia Sinjoro Jesuo Kristo estu kun vi.

KAJ LA DIO DE PACO BALDAŬ SUBPREMOS SATANON SUB VIAJ PIEDOJ → LA GRACO DE NIA SINJORO JESUO KRISTO ESTU KUN VI.

(Miaj personaj pensoj — kunigi la tutan vojiron en unu linion. Ĝi komenciĝis malalte: la propra boneco de Dio, parolita super la kreado antaŭ ol la malbono iam ricevis nomon, kaj koro, kiu devis lerni, kaj peti, kaj elekti. Ĝi kreskis en ĉiutagan vojiron: forlasi malbonon, fari bonon, kaj daŭrigi tion, en ordinaraj lokoj, tagon post tago. Ĝi fariĝis vetkuro kaj milito: vera malbonulo por rezisti, ŝildo por levi, kaj la multe pli malfacila ordono respondi al malbono per bono anstataŭ per pli da malbono. Kaj ĝi finiĝas tie, kien ĉiu rampado kaj ĉiu vojiro kaj ĉiu vetkuro ĉiam celis — ĉe arbo, starante malfermita, sen plu malbeno, por ĉiu, kiu venkas. La mondo kaj ĝia malbono forpasas. Kio estas konstruita sur farado de la volo de Dio, ne forpasas kun ĝi.)

PROVA KVIZO

1. Genezo 1:31 — Kaj Dio rigardis ĉion, kion Li kreis, kaj vidis, ke ĝi estas:

- a) bono kaj malbono kune
- b) tre bona
- c) nur malbono senĉese

2. Psalmo 34:8 — Provu kaj vidu, kiel bona estas la Eternulo:

- a) kompatema
- b) bona

c) fidela

3. 1 Kings 3:9 — Donu do al Via servanto koron, kiu povoscus regi Vian popolon, distingi inter:

- a) la pensoj de la koro
- b) bono kaj malbono
- c) la orfo kaj la vidvino

4. Romaj 12:21 — Ne venkiĝu de malbono, sed:

- a) ne redoni malbonon por malbono
- b) venku malbonon per bono
- c) abomeni tion, kio estas malbona

5. Genezo 50:20 — vi intencis fari al mi malbonon; sed Dio aranĝis de tio bonon, por fari tiel, kiel nun estas, por:

- a) rekompenci malbonon per malbono
- b) liberi ilin el la mano de la malbonuloj
- c) por konservi la vivon de multe da homoj

6. 1 Johano 2:14 — Mi skribis al vi, junuloj, ĉar vi estas fortaj, kaj la vorto de Dio restas en vi, kaj vi:

- a) konis tiun, kiu estas de la komenco
- b) venkis la malbonulon
- c) ricevis la Sanktan Spiriton

7. Apokalipso 21:7 — La venkanto heredos ĉion; kaj Mi estos por li Dio, kaj:

- li estos por Mi filo
- b) Mi forviŝos ĉiujn larmojn el liaj okuloj
- c) li reĝos por ĉiam kaj eterne

RESPONDA ŜLOSILO: 1-b, 2-b, 3-b, 4-b, 5-c, 6-b, 7-a

KIEL ĈI TIU STUDIO BRANĈIĜAS

KIEL LA OMBRO ALPORTAS LUMON: LA ARBO NOMITA MALBENITA SUB LA LEĜO (READMONO 21:22-23) ESTAS ĜUSTE TIU SPECO DE ARBO, SUR KIU KRISTO ESTIS PENDIGITA, FARIĜANTE MALBENO POR NI (GALATOJ 3:13) — KAJ LA ARBO DE VIVO STARAS MALFERMITA ĈE LA ALIA FLANKO DE ĜI (APOKALIPSO 22:2).

KIEL LA NOVA INTERLIGO ĜIN KLARIGAS: TIO, KIO ESTIS ORDONITA ĈE LA UNUA ARBO — EL ĈIU ARBO LIBERE MANĜU, KROM UNU — FARIĜAS, ĈE LA LASTA ARBO, MALFERMA INVITO: AL TIU, KIU VENKAS, MI DONOS MANĜI EL LA ARBO DE VIVO (GENEZO 2:16-17 → APOKALIPSO 2:7).

KIEL LA VORTOJ GRAVAS: AGATHOS (G18, BONA) KAJ KALOS (G2570, BONA) NOMAS TION, KIO ESTAS BONA EN SI MEM KAJ BONA KIAM MONTRATA; KAKOS (G2556, MALBONA) KAJ PONEROS (G4190, MALBONA) NOMAS TION, KIO ESTAS SENVALORA KAJ TION, KIES VOLO ESTAS KLINITA AL MALBONFARO — NOTU, KIU VORTO STARAS EN KIU VERSO, KAJ KIAL.

→ KIEL ĈI TIO VALIDAS POR VI: ELPROVU ĈION, KAJ TENU FIRME TION, KIO ESTAS BONA (1 TESALONIKANOJ 5:21). FORLASU LA MALBONON, KAJ FARU LA BONON (PSALMO 34:14). LA SENTOJ ESTAS EKZERCITAJ PER UZADO, NE PER DEZIRO (HEBREJOJ 5:14).

KION TIO SIGNIFAS POR LA ETERNECO: KIO ESTIS PERDITA ĈE UNU ARBO, TIO ESTAS DENOVE DONITA ĈE ALIA ARBO — AL TIU, KIU VENKAS, MI DONOS MANĜI EL LA ARBO DE VIVO (APOKALIPSO 2:7), KAJ NE ESTOS PLU MALBENO (APOKALIPSO 22:3).

FLANKVOJO: JOZEFO ESTAS PREFIGURO DE LA FILO, LA FRATO VENDITA EN MALBONO KAJ SENDITA DE DIO POR SAVI VIVON (GENEZO 45:5-8; AGOJ 7:9-10) — SPURU KIEL LA MALBONON CELITAN KONTRAŬ LI, DIO TURNIS AL BONO.

→ EBLA REVELACIO: CHASHAB (H2803, PENSI, ELPENSI) ESTAS EKZAKTE LA SAMA VORTO UZATA JE AMBAŬ FLANKOJ DE GENEZO 50:20 — KION LA FRATOJ ELPENSIS, TION DIO ELPENSIS. [VERSOJ KUNLIGITAJ — NENIU SOLA VERSO DIRAS TION SOLE] LA SAMA MALBONO, KIU ESTIS PLANITA DE UNU VOLO, ESTIS SUPERREGITA DE PLI GRANDA VOLO, SEN KE LA INTENCO DE AMBAŬ FLANKOJ ESTU NEITA.

KION VI DEVAS FARI POR ESTI SAVITA?

SOURCES & CREDITS

Scripture: Esperanto Bible (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).